

Ympäristö- ja rakennuslautakunta 16.11.2023 § 159

§ 159

Kolmen uuden luonnonsuojelualan perustaminen: Turvesuon neva, Smedsviken ja Kalittoman ympäristön metsät (kh-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Niemi Aino

etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristö- ja rakennuslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että tämä tekee Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan esityksen:

Espoon kaupunki esittää Uudenmaan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukselle luonnonsuojelulain 47 §:n mukaisesti kolmen luonnonsuojelualan perustamista Espoon kaupungin omistuksessa oleviin Turvesuon nevan (2,34 ha), Smedsvikenin (21,61 ha) ja Kalittoman ympäristön metsien (20,22 ha) arvokkaisiin luontokohteisiin selostustekstien mukaisin suojeluperustein ja -määräyksin sekä liitteenä olevien rajausesitysten mukaisesti.

Käsittely

Päätös

Ympäristö- ja rakennuslautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Vuoden 2023 uusiksi luonnonsuojelualueiksi ehdotetaan kolmea Espoon kaupungin mailla sijaitsevaa arvokasta luontokohdetta: Pohjois-Tapiolassa sijaitseva nevasuo (Turvesuon neva), Bodomissa sijaitseva Smedsviken ja Kalajärvellä sijaitseva Kalittoman ympäristön metsät.

Turvesuon neva

Esitettävä suojelualue sijoittuu Espoon kaupungin omistuksessa oleville kiinteistöille 49-16-9908-4, 49-16-9903-15 ja 49-17-9903-20 ja on kooltaan 2,34 ha.

Voimassa olevassa asemakaavassa (Laajakivi-Laajalahti eteläinen ja Turvesuo-Sinimäki III-Laajalahti pohjoinen II muutos) esitetty suojelualue

on SL ja VP-aluetta. Espoon eteläosien yleiskaavassa alue on A-, A2- ja V- aluetta.

Uusi rajaus poikkeaa hieman alkuperäisestä rajauksesta. Uudessa rajauksessa huomioitiin päiväkodin käyttämä metsäinen alue, joka rajattiin alueen ulkopuolelle. Rajauksessa huomioitiin myös alueen hulevesienhallinta, joten rajauksen ulkopuolelle jätettiin Muolaansuon eteläpuolella sijaitseva oja.

Suojeluperusteet

Turvesuon nevan suojelualueella on kuusi uhanalaista soiden luontotyyppiä, joista kaksi on erittäin uhanalaisia (EN) korpia. Uhanalaiset luontotyypit kattavat 55 % kohteen pinta-alasta. Alueeseen kuuluu suolajeja, joiden esiintymiä on säilynyt pääkaupunkiseudulla vain niukasti mm. tupasluikka ja valkopiirtoheinä sekä uhanalaiseksi luokiteltu pikkukihokki (VU).

Smedsviken

Esitettävä suojelualue sijoittuu Espoon kaupungin omistuksessa oleville kiinteistöille 49-403-4-43, 49-403-1-117 ja 49-403-4-45 ja on kooltaan 21,61 ha.

Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksen mukaan alue on suojelualue (SL), osin virkistysaluetta (V) ja pieneltä osin AME aluetta. Alueella ei ole asemakaavaa.

Uudessa rajauksessa on poistettu piikkimäisiä rajauksia ja suojelurajaukseen ehdotetaan otettavaksi mukaan alueen länsiosassa sijaitseva tervaleppäluhta ja vaahteralehto. Rauhoitusmääräyksissä on mahdollistettu tutkimustoimenpiteet alueella oleviin muinaisjäänneksiin liittyen.

Suojeluperusteet

Smedsvikenin alueeseen kuuluu reheviä rantametsiä sekä Bodomjärven vesialuetta. Suojelualueella esiintyy luonnonsuojelulain 64 §:n mukaista tervaleppäluhtaa ja jalopuumetsikköä. Nämä kohteet täyttävät myös maakunnallisesti arvokkaiden kohteiden LAKU-luontotyyppikriteerit. Tervaleppäluhta ja suojaista järvenlahti muodostaa linnuille hyvän pesimäalueen ja alueella pesii Suomessa erittäin uhanalaiseksi luokiteltu viherpeippo. Lisäksi alueella on Luontodirektiivin tiukasti suojeleman viitasammakon lisääntymis- tai levähdyspaikka.

Kalittoman ympäristön metsät

Esitettävä suojelualue sijoittuu Espoon kaupungin omistuksessa oleville kiinteistöille 49-85-9903-7 ja 49-445-12-1, ja on kooltaan 20,22 ha.

Alue on Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavaehdotuksessa virkistysaluetta (V). Kalittoman pohjoispuolinen alue on asemakaavan virkistys- ja ulkoilualuetta (VU). Alueelle suunnitellut kuntoportaat on huomioitu, eikä luonnonsuojelualue poissulje kuntoportaiden rakentamista. Alueella on vireillä kaavamuuotos (Kalittoman luonnonsuojelualue), jonka tarkoituksena on osoittaa suojelualue asemakaavalle.

Ehdotettu suojelualuerajaus on alkuperäistä laajempi. Uuteen suojelualuerajaukseen ehdotetaan otettavaksi mukaan itäinen puustoltaan hyvin säilynyt kalliometsäalue, joka rajautuu näyttävään jyrkän teeseen.

Suojeluperusteet

Kalittoman ympäristön metsien puusto on laajoilla alueilla vanhaa ja yhdellä alueen kalliokumpareella kasvaa yli 250 vuoden ikäisiä mäntyjä. Alueella on kahdeksan uhanalaiseen luontotyyppiin kuuluvaa metsäkuviota kattaen 48 % kohteen pinta-alasta. Vanhimmat kallioidet, kuivahkot kankaat ovat luontotyyppinä äärimmäisen uhanalaisia (CR). Alue on maakunnallisesti tärkeäksi arvioitu LAKU-kohde, jonka kautta kulkee maakunnallinen ekologinen yhteys.

Vaikutukset

Suojelualoitteen toteuttamisella ei ole erityisiä kustannusvaikutuksia valmisteluun Ympäristönsuojelussa kuluvan virkatyön lisäksi. Suojelualueen perustamisella ei rajoiteta normaalia jokaisenoikeuksien mukaista virkistyskäyttöä. Alueen virkistyselliset ja opetukselliset arvot lisääntyvät suojelun myötä.

Luonnon monimuotoisuudelle suojelualueiden lisäämisellä on aina suuri merkitys. Arvokkaat luontokohteet ylläpitävät monipuolista lajistoa ja alueiden suojelu takaa lajeille soveltuvien elinympäristöjen säilymisen. Suojelualueiden tarjoamat ekosysteemipalvelut, kuten luonnossa virkistäytyminen, hyödyttävät myös alueiden asukkaita.

Ehdotettavat rauhoitusmääräykset:

Turvesuon neva

Suojelualueelle ehdotetaan seuraavia rauhoitusmääräyksiä:

Yleiset rajoitukset:

Alueella on kielletty:

- lemmikkien irti pitäminen
- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvosien tai sienien ottaminen tai vahingoittaminen lukuun ottamatta marjojen ja hyötysienien keräämistä
- maa-aineksien tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen
- ojien kaivaminen
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen
- tulenteke, telttailu ja muu leirytyminen
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen
- ulkoilureittien ulkopuoliset massatapahtumat, kuten maastokilpailut ja harjoitukset, pois lukien pienimuotoiset, myös seurojen järjestämät, kilpailut ja harjoitukset sekä kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajien säilymiseen.

Liikkumisrajoitukset:

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- liikkuminen moottoriajoneuvoilla.

Sallitut toimenpiteet:

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittu:

- virkistyskäyttöä palvelevien olemassa olevien rakenteiden ylläpito ja hoito;
- yksittäisten reittien varrella sijaitsevien tai rakennuksille vaarallisten puiden kaataminen ELY-keskuksen suostumuksella
- pitkospuureitin rakentaminen suoluontoa mahdollisimman vähän kuluttavalla tavalla erillisen suunnitelman mukaisesti
- mahdollisten hulevesiylivuotojen johtaminen suolle
- marjojen ja hyötysienien poiminta
- moottoriajoneuvolla ajo, kun ajo liittyy alueen hoitoon tai rakenteiden huoltoon ja korjaukseen
- haitallisten vieraslajien poistaminen
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen sekä ELY-keskuksen hyväksymänhoito- ja käyttösuunnitelmanmukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueelta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualueelle voidaan tarvittaessa laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi ja alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi sekä virkistyskäytön ohjaamiseksi. ELY-keskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman.

Smedsviken

Suojelualueelle ehdotetaan seuraavia rauhoitusmääräyksiä:

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- lemmikkien irti pitäminen
- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien tai sienien ottaminen tai vahingoittaminen lukuun ottamatta marjojen ja hyötysienien keräämistä
- maa-aineksien tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen
- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen
- tulenteko, telttailu ja muu leiriytyminen
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen

- ulkoilureittien ulkopuoliset massatapahtumat, kuten maastokilpailut ja harjoitukset, pois lukien pienimuotoiset, myös seurojen järjestämät, kilpailut ja harjoitukset sekä kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajiensäilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- liikkuminen moottoriajoneuvoilla.

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittu:

- yksittäisten reittien varrella sijaitsevien, rakennuksille vaarallisten tai viljelyä haittaavien puiden kaataminen ELY-keskuksen suostumuksella
- marjojen ja hyötysienienpoiminta
- moottoriajoneuvolla ajo, kun ajo liittyy alueen hoitoon tai rakenteiden (kuten teiden) huoltoon ja korjaukseen
- suojelualueen poikki kulkevan tien huoltaminen
- haitallisten vieraslajien poistaminen
- muinaisjäännöksiin kohdistuvat toimenpiteet. Toimenpiteistä on pyydettävä museoviranomaisen lausunto
- alueen tulvasuojelun kannalta tarpeelliset kunnostustyöt ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen sekä ELY-keskuksen hyväksymän hoito- ja käyttösuunnitelmanmukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualueelle voidaan tarvittaessa laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi ja alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi sekä virkistyskäytön ohjaamiseksi. ELY-keskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman.

Kalittoman ympäristön metsät

Suojelualueelle ehdotetaan seuraavia rauhoitusmääräyksiä:

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- lemmikkien irti pitäminen
- metsänhakkuu ja muut metsänhoitotoimet
- elävien ja kuolleiden kasvien, kasvinosien tai sienien ottaminen tai vahingoittaminen lukuun ottamatta marjojen ja hyötysienien keräämistä

- maa-aineksien tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- ja kallioperän vahingoittaminen ja muuttaminen
- ojien kaivaminen, vesien perkaaminen ja patoaminen
- rakennusten, rakennelmien, teiden ja polkujen rakentaminen lukuun ottamatta hyväksytyssä hoito- ja käyttösuunnitelmassa osoitettavien kulunohjauksen kannalta välttämättömiä rakenteita.
- tulenteko, telttailu ja muu leirytyminen
- luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai hätyyttäminen tai niiden pesien hävittäminen ja selkärangattomien eläimien pyydystäminen tai kerääminen
- ulkoilureittien ulkopuoliset massatapahtumat, kuten maastokilpailut ja harjoitukset, pois lukien pienimuotoiset, myös seurojen järjestämät, kilpailut ja harjoitukset sekä kaikenlainen muu toiminta, joka muuttaa alueen maisemakuvaa tai vaikuttaa epäedullisesti luonnonoloihin tai eliölajiensäilymiseen.

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- liikkuminen moottoriajoneuvoilla.
- maastopyöräily

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittu:

- virkistyskäyttöä palvelevien olemassa olevien rakenteiden ylläpito ja hoito;
- yksittäisten reittien varrella sijaitsevien tai rakennuksille vaarallisten puiden kaataminen ELY-keskuksen suostumuksella
- marjojen ja hyötysienien poiminta
- moottoriajoneuvolla ajo, kun ajo liittyy alueen hoitoon tai rakenteiden (kuten teiden) huoltoon ja korjaukseen;
- haitallisten vieraslajien poistaminen
- luonnonsuojelualueen rakennepiirteiden ja lajiston kartoittaminen sekä ELY-keskuksen hyväksymänhoito- ja käyttösuunnitelmanmukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.

Rauhoitusmääräyksistä poikkeaminen

ELY-keskus voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen luonnonsuojelualueetta koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai tutkimuksen kannalta.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Luonnonsuojelualueelle voidaan tarvittaessa laatia hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa esitetään tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi, ennallistamiseksi ja alueen luontaisen kehityksen palauttamiseksi sekä virkistyskäytön ohjaamiseksi. ELY-keskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman.

Päätöshistoria

Liitteet

- 1 Kalittoman ympäristön metsät Is-alueen rajausluonnos
- 2 Smedsviken Is-alueen rajausluonnos
- 3 Turvesuon neva Is-alueen rajausluonnos

Oheismateriaali

- EI JULKAISTA_Kaupunginmuseon lausunto Turvesuon neva, Smedsviken ja Kalittoman ympäristön metsät
- EI JULKAISTA_Kaupunkisuunnittelujohtajan lausunto Is-alueista
- EI JULKAISTA_Kaupunkitekniikan keskuksen lausunto Is-alueista
- EI JULKAISTA_Liikunta ja urheilu -tulosyksikön lausunto Turvesuon neva, Smedsviken ja Kalittoman ympäristön metsät

Tiedoksi